

כ"ו בסיון תשע"ז, 21.6.2017

גיליון מס' 564

פרשת קרח

מדוע באמת לא זכה קורח לתפקיד שבקש?

מאת משה מושקוביץ (מושקו). משואות יצחק

פרשתנו הינה אחת מן הפרשיות הסוערות בתורה ועוסקת במרד הראשון הגדול והגלוי כנגד מנהיגות משה ואהרן ובכך בעצם נגד הקב"ה שקבע מינוי זה. בתחילת הפרק אנו קוראים בדברי רש"י (טו,א) דלקמן: "ומה ראה קורח לחלוק על משה? נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדיבור. אמר קורח – אחי אבא ארבעה היו שנאמר: ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועוזיאל, עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול. מי ראוי ליטול את השניה (את הנשיאות של השבט)? לא אני שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם? והוא מינה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם. הריני חולק עליו ומבטל את דבריו".

על מחלוקת זו מלמדנו ה"קדושת לוי" (ר' לוי יצחק מברדיטשב): "לכאורה אינו מובן למה לא חלק תיכף אחר שמינה משה רבנו ע"ה את אליצפן. אומנם, קודם גזירת מרגלים היו ראויים ישראל להיכנס מיד לארץ ישראל. אם כן, סבר קורח שגדולת אליצפן לא תהיה, רק זמן מועט, דהא בזמן מועט יכנסו לארץ ישראל, מה שאין כן אחר גזירת מרגלים וראה שיגזור שיהיו מ' שנה במדבר, אז קינא שאליצפן יהיה נשיא מ' שנה". פרשנו מלמדנו פה דבר חשוב – המינויים והתפקידים אותם חילק משה מייד בתחילת צאתם ממצרים היו נחשבים אצל העם כמינויים זמניים בלבד, באשר עם כניסתם של בני ישראל לארץ ישראל, תהיה חלוקה שונה של התפקידים והמינויים הקשורים לעצם כניסתם לארץ וההכנות לקראת חלוקת הארץ וישובה לפי השבטים.

אולם, עדיין נשאלת השאלה הגדולה והיא – מדוע באמת לא זכה קורח לתפקיד זה שבקש, ובמיוחד שאנו יודעים כי למרות המחלוקת הגדולה והסוף הנורא מכל של אובדן קורח ועדתו ובליעתם באדמה, נשארו דווקא בניו של קורח בחיים, חזרו בתשובה ואנו מכירים אותם מקרוב על ידי פרקי התהילים הנקראים על שמם. מכאן – עלינו לחפש מה היתה בדיוק מרידתו של קורח והאם הוא מתכוון רק לשררה על השבט או בעצם כפר במינויים של משה ואהרן בכלל. מתוך הפסוקים אנו למדים כי טענתם היתה הרבה מעבר לדבר הראשון של מינוי נשיא לשבט לוי וכך הם אומרים (פרק טו' פס' ג'): "רב לכם, כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'?"

אם נפרש את טענתם בלשון מודרנית נוכל לומר כי הם מבקשים שלטון דמוקרטי, שהעם יקבע מי יהיו מנהיגיו, כי העם כולו ראוי לכך וזכה לגילוי שכינה בהר סיני ואינו זקוק עתה למנהיגות הנקבעת מלמעלה. בכך, בעצם, מורד קורח לא רק במשה ואהרן כי אם במי שמינה אותם, דהיינו כפירה בקב"ה. לכן גם היתה תגובתו של משה כל כך חזקה באומרו (פרק טו' פס' ה'): "בוקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו

יקריב אליו". משה חוזר כאן להדגיש כי המינוי הזה וכל המינויים כולם הם מצוות ה' ועל כן החולק על כך חולק על הקב"ה, ולכן הצעתו לפתרון העניין היתה העמדת קורח ועדתו בפני מבחן של הקטרת הקטורת ובכך רצה להדגיש כי המרידה היא בקב"ה ורק מי שמוכן לקבל את הכרעתו של הקב"ה במינוי, רשאי להשתתף במבחן זה.

קורח ואנשיו ידעו יפה שהמבחן הזה מסוכן ועשוי להוביל לכיוון לא רצוי להם, אך לא העיזו כלפי העם לכפור בהצעת מבחן זו ולכן נענו להצעת משה. כאן המקום להדגיש כי מחלוקתו של קורח היתה לא רק אישית שלו. הוא הצליח לגייס 250 איש נשיאי עדה, קריאי מועד, החשובים שבשכניו ולהלהיבם ללכת יחד למרד, על מנת לזכות בחלק מן התפקידים הכלליים ולא דווקא תפקידי נשיאות השבט או כהונה. כל זה בעצם מסביר איך מספר כה רב של אנשים מכובדים הצטרפו למחלוקת זו, ביודעם מראש שרק בודדים יזכו לתפקידי נשיאות וכהונה. אך המרד מתרחב ובהמשך אנו שומעים מפי דתן ואבירם את טענתם המרחיקה לכת. הם בעצם באים בטענות כלפי משה על שהוציאם מארץ השפע המצרית אל המדבר מבלי להביאם אל ארץ נושבת. וכך הם מלינים: "הַמַּעַט, פִּי הָעֲלִיתָנוּ מֵאֶרֶץ זָבַת חֶלֶב ודָבָשׁ, לְהַמִּיתָנוּ, בַּמִּדְבָּר פִּי-תִשְׁתָּרַר עָלֵינוּ גַם-הַשְּׁתָּרַר אֵף לֹא אֶל-אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב ודָבָשׁ הִבִּיאָתָנוּ וְתַתֶּן-לָנוּ נַחֲלַת שָׂדֵה וְכָרִם". (טז, יג-יד)

לכן, לבסוף מבחן הקטורת אכן התקיים ובסופו בא העונש הנורא על כל קהל המורדים, כאשר הארץ בלעה אותם ואת כל אשר להם. למרות כל זאת עדיין נשארו תאי מרד הממשיכים לרחוש בעם ושוב מגיפה וטענות "הֵן גֹּעֲנֵנוּ אֲבִדְנוּ, פָּלְנוּ אֲבִדְנוּ. . . הָאֵם תִּמְנוּ, לְגֹעַ" (יז, כז). זוהי קריאת ייאוש של בני ישראל ואכן לדור זה, דור המדבר, אין תקומה. רק הבנים הם אשר יזכו לבסוף לנחלה, למולדת ולגאולה.

משה מושקוביץ (מושקו). ממייסדי משואות יצחק בגוש עציון וחבר משואות יצחק
כיום. שימש כראש המועצה האזורית שפיר במשך 27 שנים. מקים הישוב אלון שבות והעיר אפרת. ממייסדי ישיבת הר עציון.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il